

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasznos petit sor egyszer 20 fillér.
mincen következésként 16 fillér.
Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 57.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELKELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 14.

Mai számunk főbb közleményei:

- Válság előtt.
- A fuztós mozgalom vége.
- A lézongó hadsereg.
- Nem lesz tüzerlaktanya.
- Messina, Arad és Trentino.
- Titokzatos öngyilkosság.
- Az aradi román zsinat.
- Arad Kossuth Lajoshoz.
- A pörnyertes Arad.
- Leányiskolák és Lipótvárosban.
- Tarkaságok.

Termény- és áruraktár Aradon.

Arad, április 13

Közgazdasági politikánkat általánosan jellemző vonás, hogy mindig a legtávolabbi célokat tűzzük ki megvalósításra, míg a legközelebbieket, melyekre fekvésünk, természeti viszonyaink, környezetünk különösen képesítenek és a megoldást készítetik, csak akkor lesznek megvalósítva, ha valamely ügyes idegen reá veti magát és a biztos eredmény tudatában tőkét bele fekteti, — de cserébe a piacot kiuzsorázza.

Igy állunk a termény- és áruraktár kérdésével is. Egy nagy mezőgazdasági terület központja Arad, elég nagy ipari és kereskedelmi piaccal, nagy bor- és szesztermelő vidéken és malom-iparunk fejlett. Jelentékeny gazdasági előnnyel járna ez, úgy a termelőre, mint a kiskgazdára, ki, ha a gabona árak rosszak is, kénytelen odaadni gabonáját az ügynöknek, mert ki nem viheti, ha behozta

és a pénzre különben is szüksége van. Ma ki van fejlődve az a praxis, hogy egyes nagy körleteken a gabonakereskedő a következő év termésére kölcsönt ad és azt a termelő gabonában tartozik megfizetni. A gabonának átvételi ára előre meg van határozva és a kereskedő ezen nem bukik. Ha terményraktár volna Aradon, a termelő beszállítja gabonáját, ott elhelyezik, kap reá tisztességes, aránylag olcsó kölcsönt és egy éven belül akkor adja el, amikor neki a legkedvezőbb. Ez évente száz ezreket jelent, melytől eddig a termelő elesett. Ugyanígy állunk bornál, szesznel, mert a termelőnek a szüret után pénzre van szüksége és eddig nem várhatta meg a legkedvezőbb konjunkturát. Terményraktár létesítése esetén azonban megvárhatja.

De nézzük a kérdést a vevők, a malmok és kereskedők szempontjából. Ma a malmok kénytelenek nagy fáradsággal és költséggel a termelőt vagy az ügynököt felkeresni és venni zsákszámra kisebb tételekben különböző minőségű és különbözőleg megmanipulált gabonát. A véletlenre vannak bízva: mikor, mennyit és hogyan kapnak. Egy tartósabb esős idő esetén esetleg a hetivásáron nem is kapnak annyit, amennyire szükségük volna. Es amit esetleg árfolyamon nyernek a paraszttól, azt elvesztik a költségekben és kamatokban. Mert az az óriási mennyiségű gabona, melyet egy-egy malom raktáraiban aratás után felhalmoz, igen nagy értéket képvisel,

melynek kamatai elvesznek és manipulálása igen sok költséget igényel és tény, hogy ott, hol terményraktárak vannak az országban, mindenütt a malmok annak a legnagyobb üzletfelei.

A kereskedő, kinek a pénz még drágább mint a malomnak, a termény és áruraktárnak nagy hasznát látná. Nem is beszélünk a közvetítő kereskedőről, ki a ma megvett gabonát a raktárban elhelyezve, azonnal rendelkezik a pénzével és azt újra megforgathatja. Arról se beszélünk, hogy miután a terményraktár nagyobb piacot is teremt és a gabona biztosan rendelkezésre áll a kereskedőnek, mód adatik rá, hogy távolabb, pl. Ausztriában keressenek összeköttetéseket. Ma, midőn az üzleteket gyorsan le kell bonyolítani, ez az eset nem állhat be. De egy nagykereskedő is, kinek lisztje, cukorja, petroleumja, diója, szilvaize nagy mennyiségben van, nagy előnyt érzi annak, hogy nem kell drága bankkölcsönrel az árujában fekvő tőkét helyettesíteni, hanem erre az árura, mint zálogra megkapja a vételár egy nagy részét.

Hasznos és előnyös lenne egy termény- és áruraktár Aradon mindenkire. Főleg itt, ahol tisztességes magtárt is nehéz kapni.

Arad a vidék egyik legelőkegazdagabb városa, azt véve tekintetbe, ami pénzügyi intézkedéseinkben mint fölösleges tőke betétként hever. Ez a tőke, illetve ennek nagyrésze keresné helyes gazda-

Miért szeretem az újságírást?

*

Az Aradi Közlöny azt kérdezi, olvasóitól, miért nem szeretik az újságot. Én ma már közönség vagyok, de elég hosszú ideig voltam újságíró, azért nem felelek a fölvetett kérdésre. Érdeklődéssel várom azonban, kik és milyen szokimondással fognak felelni. Ha sokan felelőnek és abban a bizalomban, hogy a kérdéstevők ép annyira állják az igazságot, mint amennyire várják, a feleletekből igen tanulságos közművelődési kép kerülne ki.

Én magam e képen nem akarok közreműködni, de rokonmunkában maradok, ha arra felelek: *Miért szeretem az újságírást?*

Szeretem az újságírást, mert lelkem minden rezdülésével tanító vagyok. Az újságírást és a tanítást két testvérművészet. A tanítás a régiebb, a megállapodottabb. Majdnem annyira megállapodott az emberek tudatában, hogy közülük sokan tudománynak hajlandók tekinteni. Pedig a tanítás sem tudomány, aminthogy az újságírást sem az, noha tudomány kell mindkettőhöz. Tanítás és újságírást művészet, mely mindig a jelennek él a jövőért. A jelen azonban röpke pillanat, melytől a múlt nőtton nő. Amit az újságíró a jelenben papírra vet eseményeiben már az ő számára is múlt, érzéseiben csak jelen és látásaiban, vágyaiban jövő, melyből igen gyakran akkor lesz csak jelen, mikor ő maga már a múlté. A tanító is a je-

lenért a múltba merül el lelkével, de csak azért, hogy szárnyaival a felé a jövő felé csapkodjon, melyben ő ép oly névtelen, ismeretlen lesz, mint az újságírást művésze. A távolabbi múltba nyúl vissza lelke fogóerejével, mint az újságíró, de a jelenbe kell neki is eljutnia anyagával, különben nem alkotja a jövőt és a művészi gyönyörűség legszebb láza nélkül mulik el igazi érték nélkül szükölködő élete.

Jelentőségüket a közlélek értékelése is rokonnak mutatja. Az elismerés és az ócsárlás mindenha kijárt a tanítás és az újságírást művészetének. Csak az újságírást mondják ugyan nagy hatalomnak, de az iskolát, mint a tanítás intézményét szintén annak tekintették mindig. Ahogy ma minden bajban az újságokhoz, vagy az újságok ellen fordulnak az emberek, úgy magasztalták vagy szidták mindig inkább tulzottan, mint eljogulatlanul az iskolát, akik benne a megváltás isteni erőit vagy a rombolás bűnös hatalmait látták. Pedig ha iskola és sajtó nagyhatalmak is, a mai ember épen jól tudhatja, hogy a nagyhatalmak is csak szövetségben erősek és képesek a jövő öntudatos fejlesztésére. Az iskola és az újságírást művészetének annál inkább szövetségben kellene igazi hatalommá válnia, mert akik - nem mindig a díjak elengedésével — az egyiket nagyhatalommá nevezik ki, ezt a kinevezést csak a jelen idejére szánják. És a jelen röpke pillanat, mely hamar gyarapítja a múlt gazdag áradatát.

De hát igazán rokonművészet az újságírást és a tanítást? Ha mindakettő művészet, akkor rokonok. Művész pedig az újságíró, aki fogékony lélekkel látja maga előtt és maga mellett, sőt közvetlenül maga mögött is az élet hullámain, megismeri gyors és tiszta látással az anyagokat, melyből lettek, az erőket, melyek hajtják, uruk és parancsolójuk lesz, mikor válogat belőlük, hogy a lelkében a jövőért élő érzés és gondolat szerint mindegyiknek megszabja a maga jelentőségét abban a keretben, melylyel a közönség elé küldi. És művész bármely fokozatu iskola tanítója is, ha a jövőbe szárnyaló lélekkel a múlt gazdagságából, a jelen szükségleteiből született erős gondolat szerint úgy tudja kiválogatni és értéke szerint elhelyezni a mondanivalóit, hogy nyomukban érzések és gondolatok csirázzanak ki. Erzésekből és gondolatokból épül fel a jövő, de nem azokból, melyeket az iskolai és újság nagyhatalmak közölnek, hanem azokból, melyeket a lelkekben ébresztenek a tanítás és újságírást művészei. Zsenge lelkekben azok, érettebbekben ezek. Könnyebben hatnak azok, több ellenkezéssel ezek, de kevesebb változásnak vannak alávetve ezek, az eredmények szernit amazok. Nem robotosa a napnak az újságíró sem, a tanító sem, ha művészlélek, mely nemcsak tudomásul vesz, hanem éltető gondolat szerint alkot abból az anyagból, melyhez nyulnia kell. És mert az éltető gondolatok annyifélek, ahányfélek az emberek és az újságírást is egy mű-

sági politika mellett azt a helyet, ahol a kamatozás és jövedelmezőség jobb.

A termény- és áruraktárt is meg fogja csinálni egy pesti pénzcsoport, pedig vezető pénzügyészeinknek nagy érdeke volna, hogy az aradi piacon ne engedjenek lábrakapni idegent.

Dr. Vajda Iván.

Válság előtt.

Miniszterek bécsi utazása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 13.

Kossuth Ferencnek és több vezető politikusként husvétii nyilatkozatai épen nem tették vigasztalóbbá a politikai helyzetet. A kormány lemondása, legalább is formai lemondása, most már bizonyos, de az meg valószínű, hogy az új kormány is nagyrészt a mostani miniszterekből fog állani. Ha sikerül a bankkérdésben provizóriumot, a pártok között pedig fuziót létesíteni, akkor minden nagyobb zavar nélkül mulik el a krízis. Ha azonban Kossuth álláspontja nem kap többséget, úgy akut és komoly válság fenyeget.

A döntés ezekben a kérdésekben már nem késhet sokáig. Darányi Ignác földmívelési miniszter már ma Bécsbe utazott, — ő ugyan inkább a kereskedelmi szerződések miatt ment — Wekerle miniszterelnök pedig holnap reggel megy Bécsbe, hogy ott az osztrák politikussal tanácskozzék és a király elé kihallgatásra menjen. A jövő hét elején Apponyi és Kossuth is Bécsbe utaznak, ahol ekkor megtörténik a döntés.

Mai tudósításunk a politikai helyzetről itt következik:

Miniszterek Bécsben.

A miniszterek bécsi utazását ma délután kisebb minisztertanács előzte meg. A konferencia Kossuth lakásán volt és részt vettek rajta Wekerle, Kossuth, Darányi és Szerényi.

Az értekezleten főleg a román kereskedelmi szerződés ügyét tárgyalták, melyben végleges megállapodás a holnap délután Bécsben tartandó közös minisztertanácsban lesz. Darányi már ma este Bécsbe utazott, Wekerle és Szerényi pedig holnap reggel mennek. A közös minisztertanácsban Aerenthal báró elnöklété alatt magyar részről részt vesznek Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelési miniszter és Kossuth Ferenc köviseletében Szerényi József államtitkár. A közös minisztertanács a romániai és a szerb kereskedelmi szerződések ügyével fog foglalkozni. Természetes, hogy Wekerle fel fogja használni az alkalmat arra is, hogy tájékozódjék a bécsi illetékes körök nézetéről a függő politikai kérdésekre vonatkozólag. Ugy értesülünk, hogy a közös minisztertanács új instrukciókkal fogja ellátni Forgách gróf belgrádi követet és pedig olyan utasításokkal, amelyek alapján hihető a vámháború megszüntetése. A magyar kormány hajlandó Szerbiának az élő állatbehozatalra nagyobb kedvezményt engedni.

67-es álláspont.

Egy alkotmánypárti vezető politikus egy hírlapíró előtt így nyilatkozott a helyzetről:

— Kossuth felhívásának nem lesz, nem lehet hatása. Mi a helyzet? Az, hogy az összes pártok egyetértenek a kartellbank eszméjében. Egyetértenek ebben a különböző pártállású miniszterek is, úgy, hogy a király olyan követelés előtt áll, amelyről tudja, hogy a mögött az egész nemzet sorakozik. És a király még sem enged. Nem volna tehát értelme annak, ha akkor, amikor a király a kevesebbhez nem akar hozzájárulni, — a hatvanhetes pártok azt erőszakolják, ami ennél több. Csak természetesen, hogy a király ebbe még kevésbé adna beleegyezését s így vagy belemegyünk új nemzeti küzdelembe, vagy beadjuk a derekunkat. Már pedig sem ehhez, sem ahhoz nincs kedvünk, mert az országnak nem a királlyal való konfliktusra, hanem arra van szüksége, hogy dolgozzék és nyugodtan fejlődjék.

A fuzió körül.

A legvalószínűbb eshetőségnek tartják minden pártban, hogy fuzióra kerül a sor. Igaz, előbb még több taktikai lépésnek kell történnie, míg a dolog ennyire megéri. A nemzetnek — mondják — látnia kell, hogy a függet-

lenségi miniszterek minden lehetőséget elkövettek, hogy az önálló bank ügyét diadalra vezessék. Ha meglész az a helyzet, hogy a függetlenségi vezetők non putaremre hivatkozhatnak, akkor érvényesül egyrészt Kossuth ismert tétele, mely szerint a többségnek kötelessége az országot kormányozni, másrészt a függetlenségi párt azon elemeinek felfogása, akik azt mondják, hogy Kossuthal kell menni, ha előre nyomul és vele kell maradni, akkor is, ha visszavonul. Ugron, Barabás, Hoitsy és Nagy Emil nyíltan is hirdetik ezt a nézetet.

Az eddigi diszpozíciók szerint e hó 18-án, a miniszterelnökkel együtt Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf miniszterek és Szerényi József államtitkár utaznak Bécsbe, hogy az önálló kartellbankra vonatkozó tárgyalásokat lefolytassák. Ezeknek a nem sok reményű kecsesítő tárgyalásoknak az eredményétől függ a helyzet kialakulása. Bizonyos, hogy a kartell-bank meghiúsul. Kossuth Ferenc ezután az önálló bank iránt fogja megtenni a királynál előterjesztéseit.

Béke Tiszáékkal?

Egy fővárosi déli lap írja a következő nagyon is bizonytalanul hangzó hírt:

A politika legújabb szenzációja, hogy a két nagy haragos: Andrassy és Tisza megbékültek. A két államférfiut eddig is csak személyes ellentétek választották el egymástól. A közös banknak és a plurálisnak mindketten egyenlő buzgó hívei. Most, hogy a bankkérdés fejleményei szükségessé tették a 67-esek tömörülését, Andrassy jónak látta a régi szabadelvűek támogatását megnyerni, akiknek az ország egyes vármegyéiben még mindig nagy befolyásuk és súlyuk van. Jóbarátok segítettek a közeledésben. Andrassy és Tisza találkoztak és beható eszmecserét folytattak, melynek az az eredménye, hogy Tisza megígérte, hogy a Ház feloszlata esetén az új választásoknál egész pártjával akcióba lép. A Tiszával való megbékülés is mutatja, hogy Andrassy választásokra készül. A legtöbb politikusként az a véleménye, hogy a bank-kampány házfeloszlással fog végződni.

Wekerle a királynál.

Bécsből táviratozzák:

A király esütörtökön délelőtt fogadja Wekerle Sándor miniszterelnök-

helyben, a tanítást is egy műhelyben — ha nem is egy szobában — többen végzik, szükség van magasabbrendű, erősebb gondolatokra, melyekben az alkotás kisebb egységei tagolt és mégis egész művé váljanak. Ez a hasonlóság az újságírás szerkesztője és az iskolában folyó tanítás igazgatója között. Szemre mindkettő kevéssé szükséges, vagy legalább csak a külső összetartozás végett való, igazán pedig ők a hordozói a belső, a magasabbrendű művészi egységnek, mely a jelen pillanaton túl a jövőt építi ki. Szerkesztői és igazgatói székbe ülni nem nehéz, művészi igazsággal újságot szerkeszteni, avagy iskolát igazgatni, az alkotás nagy munkái közül való. Egyéni képességeket és érdekeket felhasználni és kielégíteni a bonyolult szerkezetű társadalmi egységek fejlesztésére csak mély és tiszta érzéssel, gyors és leleményes fantáziával, világos és erős ítéllettel és törhetlen akarattal lehet. Aki nem egyéniség, nem való sem tanítónak, sem újságírónak, mi természetesebb tehát, hogy a világ minden tudományával sem való szerkesztőnek, vagy iskola igazgatójának, ha nem képviselheti a magasabbrendű egység éltető alap gondolatát. Sok betű nem cikk, sok szó nem tanítás. Sok cikk nem újság, sok osztály nem iskola. Igazság kell mindkettőbe és nemcsak anyagi, hanem művészi is.

Eljutottam az újságírás és a tanítás atyafiságának legkifejezőbb sajátosságaihoz, melyek a részletmunkában láthatók.

Gondolatban visszazálok a múltba, majd husz esztendővel. A jó öreg Alföld-et csináltuk akkor Iványi Ödön, Vörös Vidor, Sas Ede és én. Vörös Vidor volt a szerkesztő, de Iványi szerkesztett, Vörös pedig cikkeket írt. Azt és annyit, amennyi kellett. Sas Ede mint gyerekmber jött Aradra riporternek. Valami esontvázat találtak akkor Pécskán, a riporteri fantáziának való anyagot. A kitűnő újságíróvá lett ifjú riportert hiutazott Pécskára és hazajött akkora cikkel, mely még a lepedőnagyságu Alföld-ből is kilógott volna, ha a nekem mindig mintaujságíró Iványi gyöngédséggel és erővel ezzel a cikkel rá nem viszi a lángbuzgalmu újságíró a mesterségében nélkülözhetlen önfegyelmezés útjára... Valahányszor tanítónövendéket első tanításaira készíték elő, eszembe jut a kezdő újságíró, aki épúgy mindent akart elmondani, amit följegyzett, mint a kezdő tanító mindent szeretne eltanítani, amit ő megtanult.

Es látom magam előtt az oly korán elhalt író a szerkesztőség asztalánál, amint gyöngybetűit rójja, hogy valami finom humorral átszótt apróság kerüljön a hírek közé. Az anyagot ott jegyeztük fel a sörasztalnál, ahol senki sem félt az Iványi kis jegyzőkönyvtől. Soha abból roszakaratu bántalom, de még csak akaratlan tapintatlanság sem került ki. És emlékszem, hogy akárhányszor vissza kellett hozatnom a nyomdából a hírt, mert írója attól félt, hogy rosszérzést okoz vele.

— Adjuk le Ödön — kértem — „ártatlan évdés a cikk, melyen mindenki jóízűt fog nevetni!”

— Nem, jobb néha lemondanunk a hatásról!

Sokszor esengett már a fülemben ez a mondása a katedrán is, ahol egy-egy fordulatot mondatért nyomban kijár a harsogó elismerés, csak épen egy tanulóknak a jogos érzékenységet kell feláldoznunk. Oly nehéz lemondani a pillanatnyi hatásról, pedig sokszor a jövő viruló művészi hatását áldozzuk fel!...

Gyakran hallottam már a kérdést, nem unom-e meg évről-évre ugyanannak a tárgynak ugyanazon részleteit eltanítani. Nem mindenki értette meg a kérdezők közt, hogy én ugyan évről-évre ugyanazokat a tárgyakat tanítom, de munkám mindig más és más érdekeltő és izgató újságokkal szolgál, mert a kiválasztás és elrendezés, a gondolatszerkesztés és érzésbresztés mozgató ereje nem a tárgyban, hanem a tanulóban van. A tanuló lelke pedig nemcsak minden évben, hanem minden órában más. Ezt birtokba venni, rajta uralkodni, hogy minden bennerejlő erő élő valóság legyen, gyönyörűség, az alkotás gyönyörűsége. Ugyanaz, mely a holt márványból faragó művész ujjainak megadja a megérzés isteni tulajdonságát és ugyanaz, melytől osillog-villog a kis riportert szeme, kipirul az arca, mikor apró semmiségek gyűjteményét rójja cikké a hosszú keskeny papírlapokon. Ezeket a papírnylveken élet szület-

köt. Az audiencia Schönbrunnban lesz, ahova a felség tegnap este érkezett meg Wallseeből.

A fuzió mozgalom vége.

A Tornaegyesület új elnöke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13.

Az aradi sportegyesületek fuziója, amely az utóbbi napokban oly széles hullámokat vert Arad társadalmában, most már hamarosan lekerül a napirendről. A tornaegyesületnek és az Atletikai Klubnak sikerült olyan megállapodásra jutni, amely egyszersmindkorra biztosítja a békés működést. Az Atletikai Klub ugyanis eláll a fuzió gondolatától, de viszont kéri a tornaegyesület intézőségét, hogy Urbán Iván lemondásával megüresedő elnöki széket olyan férfival töltsék be, akinek személye garancia a nyugodt és békés működésre. Ezt a jövődni elnököt már meg is találta a tornaegyesület Sármezey Endre, Acsev. igazgatófőmérnök, az egyesület választmányi tagja személyében, aki Urbán Iván örökét elödjének békés elveihez hiven fogja betölteni.

Sármezey ezeket mondta az elnökségről az Aradi Közlönynek:

— Elfogadom az elnöki állást, de természetesen most még programot nem adhatok. Akárki kerülne is az elnöki székbe, kötelessége a rendet és a békés nyugalmat helyreállítani s a mostani áldatlan állapotot megszüntetni. Nekem ez a legfőbb törekvésem.

A választás e hónap 22-én lesz Urbán Iván elnök összehívása alapján. Ezen a közgyűlésen Steinitzer Pál alelnök jelenteni fogja, hogy Urbán nem volt kapacitálható az elnöki tisztség megtartására, helyébe Sármezey Endrét ajánlja.

A következő érdekes sorok közlésére kérlek föl bennünket:

Consummatum est. A fuzió meghalt. Nyugodjék békével.

De nem most halt meg, a pár nap előtti hírhedt közgyűlésen, amint a megszületése a törvénynek sem az utolsó hónapokban történt.

Meghalt szegény Nagy Sándor halálával, amint megszületett — gondolatban és eszmecserek révén — már 1907-ben, ugyancsak Nagy Sándor közreműködésével.

Még ha nem is esik jól némely uraknak, el kell most már mondanom a fuzió egész történetét. Már 1907. évben eszmecsere indult meg, hogy nem volna-e jó az A. A. K.-al egyesülni. Ez eszmecsere 1907. év őszén már komoly tárgyalásokká alakult át, Nagy Sándor bizalmasaival és a tornaügy igaz barátaival már sokszor értekezett oly célból, hogy a szerintök nem helyes mederbe terelődött tornaegyesületi működés ismét jó és helyes utra tereltesse vissza. Már akkor — 1907. év őszén — komolyan tárgyaltak Nagy Sándor és barátai arról, hogy az A. A. K. és A. T. E. összejöjjenek, egyesülve és kezét fogva azt a hatalmas erőt fejthessék ki, melyet külön-külön kifejtteni nem tudhatnak.

Mi, az A. A. K. és én magam a tárgyalásokról tudtunk, de azoktól távol maradtunk, tartózkodtunk minden, még látszólagos beavatkozástól is, nehogy olybá tűnjék fel a dolog, mintha mi akarnánk valamit kezdeményezni.

Az idő telt, itt-ott hallottunk még arról, hogy az egyesülés eszméjét még nem ejtették el, de semmi életjel egész 1908. év késő tavaszáig nem mutatkozott.

Ekkor, 1908. május (vagy június) havában Nagy Sándor feljött s e szavakkal fordult hozzám: „János, segítsenek, mentsetek meg stb.”

Végtelenül meglepett Nagy Sándor kifakadászerű kérélné, mert nem nagyon ismertem a tornaegyesület belső dolgait és mivel delicat dolognak is tartottam azokba beleavatkozni, egészen távol tartottam magam tőlük.

Hogy kiktől, mely csoporttól féltette szegény Nagy Sándor a Tornaegyletet, azt mindenki tudja.

Én természetesen megígértem, hogy amiben csak lehet, szívesen állok és remélhetőleg fog az A. A. K. is állani rendelkezésére.

Többször felkeresett ezután, hogy most már nyíltan kifejezett óhaját s annak keresztülvitelét, a két egyesület fuzióját megbeszéljük és még többször tárgyalt tisztán tornaegyesületi tagokkal, említett bizalmas barátaival.

A múlt nyár elején, utolsó ily irányu beszélgetésünkkel abban állapodtunk meg, hogy nyári kurája után, szeptember hóban, majd újból felvesszük a fonalat és őszre dűlőre visszük a dolgot.

Ó, Nagy Sándor kért, hogy lépünk be minél többben a tornaegyesületbe, új vért, új szellemet teremtsünk és nagy tulsúlyba jutva, segítsük dadalra vinni a tornaügyet, mint mondta, mentjük meg a tornaegyesületet.

1908. őszén nem sok szó esett ez ügyről, én vele többé nem tárgyaltam, nem is emlékeztettem rá, gondoltam, ha van szüksége rá, majd jön ő hozzánk.

viszi a jelen elé, bizonyos, hogy a jövődni épületének nagyobb lesz a maradandósága, ha kicsi formákban nagy igazságokból emelik, mint ha nagy formákban kicsi igazságokból csinálják. Én nem hiszem, hogy a tudomány igazságainak árt, ha fölfedezők terjesztik is, mert tanítva próbáljuk ki igazán az igazság élőltát. És azt sem hiszem, hogy az újságírás a nagy írótehetségek megölője, sőt sok tehetségnek egyenest fejlesztője és finomítója. Sok újságicikk tekinthető egy nagyobb alkotás megannyi vázlatának. Kóbor Tamás nem eléggé méltatott regényének, a Budapest-nek nem egy értéke ott van azokban a vázlatokban, melyek a budapesti életéről előbb A Hét lapjain jelentek meg.

Szeretem az újságírást, mint a tanítást, mert nagy, mert szép. Szeretem hangoztatott, de el nem ismert nemzetépítő hivatásukért, szeretem életfogyasztó, de nemesen éltető izgalmukért, szeretem, mert nem engedik a jövőbe, ami a múltban meghalt és szeretem, mert annyira emberiek az erények és a hibák végleteiben. Szeretem a kettőben a művészetet, az igazság küzködő gyönyörűsége formáját. És nem újságírás, amelyből hiányzik a művészet és nem tanítás, melyet nem táplál a szép örök forrása: a fantázia.

Szöllösi István.

Nem jött, egy nagyobb hatalom tette róá súlyos kezét s elvitte a mi igaz bánatunkra s nem azokéra, kik törekvéseinek utódjává hivalkodnak.

Halálával minden egyesületi törekvés önmagától megszünt, legalább így gondoltuk, mert ő lévén már az egész múlt évben a fuzió sürgetője, halálával a kérdést elejtettnek tekintettük.

Nem így volt.

Bizalmas barátai, a tornaügy lelkes hívei látván, hogy Nagy Sándor halálával még jobban hatalomra jut egy bizonyos kisebb csoport, akiktől, hogy mennyire okkal és joggal, azt ők tudják, magát a tornaegyesületet féltették, felvették újból az egyesülés elejtett fonalát, az A. A. K. néhány lelkes tagjával megbeszéltek, hogy Nagy Sándor óhajta értelmében az A. A. K. több tagját felkéri a tornaegyletbe való belépésre és létrehozzák a Nagy Sándor törekvéseit képező fuziót.

Urbán Ivánt, a tornaegylet nagyérdemű elnökét kérték fel mintegy másfél hóval ezelőtt, hogy álljon élére az egyesülés iránti mozgalomnak, aki a tornaegyesületi elnöki szék elfoglalásakor már, mint követendő célt megjelölte és maga elé tűzte a sportegyesületek, első sorban az A. A. K. és A. T. E. egyesülését.

Urbán Iván igaz örömmel fogadta a hírt s mindön őt felkerestük 10—12-en, kijelentette, hogy a legnagyobb örömmel áll rendelkezésre; elment a tornaegylet választmányi ülésére, megtette javaslatát, amit a választmány lelkesedéssel tett magáévá.

Közbevetőleg legyen mondva, akkor értesültem az A. A. K. tagjai egy részének a tornaegyletbe belépéséről, illetve a belépésre jelentkezésről, amikor Urbán Ivánnal tárgyaltunk és az eszme, t. i. az egyesülés eszméje olyan tetszetős volt, hogy ennek elősegítése végett a circa 30 AAK. tagon kívül mintegy 20 más ur ember is jelentkezett a tornaegyesületbe való felvételre.

De, bár a tornaegylet választmányja lelkesen fogadta az egyesülés eszméjét, majd a két közgyűlés egyhangulag elfogadta azt, az egyesülést határozatban kimondotta, — egyelőre ugyan csak elvben, mert a közös alapszabályokat még elkészíteni és azok felett határozni csak a későbbi közgyűlések tudhattak — a tornaegyesület régi barátjai, Nagy Sándor régi bizalmasai nem bíztak a tornaegyesület ama 40—45 tagu kisebb csoportjában és nem egyszer komoly megindulással kértek, ne riasszon vissza bennünket és különösen engem az, ha itt, ott más ellenirányú törekvéseket látok, sőt ha elvben megtámadtatásban is részesül, a cél iránti tekintetből hallgassunk, menjünk a mi tisztességes, egyenes utunkon.

Megígértem, mert piszkos gyanúsításokat még feltételezzem sem tudtam.

Ez az ígéret tartott fogva egész a tornaegyesület hírhedt közgyűléséig, amelyen egyszerűen konfiskáltak jogokat s az elnök a alelnök a saját külön guszttusa szerint adott és vett el szervezési jogot.

A. A. K. az anyagi előnyök szerzésével gyanúsítottván meg, közgyűlésen egyhangulag lekötötte az A. T. E. tomacsarnok alap vagyonát, kijelentvén, hogy ő nem pénzért, hanem ideális sportérdekből egyesül, kijelentvén, hogy aki neki, az AA.-K-nak pénz nélkül nem kedves és nem kell, az kétszeres vagyonáért és vagyonával sem kell.

Az A. T. E. közgyűlésén azonban már minden egyéb szerepelt és dominált, csak a sport nem, a fuziót ellenző urak tiszta felekezeti kérdést forszíroztak ki a sportból. Pedig tudták, hogy nem az volt. De hát nekik azzá kellett tenniük, ők tudják, hogy miért.

Eddig volt s tovább nincs.

Most már felmentettek azok az urak, akik ígéretemet bírták, ma már nyugodtan veheték lélegzetet, nem köt semmi. Velők, a tornaegyesület erőszakosan felekezeti kérdést csináló tagjaival, minden sportértekezés kizárt.

Egyebekben béke velünk!

Aradon, 1909. április 10.

Szathmáry János,

az A. A. K. üv. elnöke.

Ferenc József Vilmos császárhoz. Bécsből táviratozzák: Diplomáciai körökből jelentik, hogy I. Ferenc József Vilmos német császárhoz sajátkezű levelet intézett, melyben a béke fentartásával való nagy megelégedettséget fejezte ki és egyuttal hálásan megköszönte a német császárnak a válság folyamán nyújtott támogatást.

A pörnyertes Arad.

A Kuria döntése a vízmű pörében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13.

Kellemes meglepetést hozott Arad városának a királyi Kuria egy nagy-jelentőségű ítélete. Abban a pörben, mely a vízvezeték megváltása miatt a város és a vízműrésztársaság között folyik, az aradi törvényszék és a nagyváradai tábla tudvalevőleg kimondotta, hogy a város felmondása időelőtti volt s ennek következtében nem volt helye azoknak az intézkedéseknek sem, melyeket a város a felmondás után tett. A két fórum ítéletét, mely szinte kiszámíthatatlan kárt jelentett Aradra, most a Kuria megváltoztatta és kimondotta, hogy a város felmondását a vízműrésztársaság köteles tudomásul venni.

A nevezetes döntést és annak előzményeit a következőkben ismertetjük:

Aradvárosa még 1906-ban közgyűlési határozattal kimondotta, hogy a vízműveket a társaságtól megváltja. 1906. augusztus hatodikán a város közölte a vízműrésztársasággal, hogy a köztük fenálló szerződést 1907. július elsejére, illetve — egy későbbi közgyűlési határozat alapján — szeptember elsejére felmondja. A társaság azonban értesítette a várost, hogy nem veszi tudomásul a felmondást, mert az a szerződéssel ellenkezik. Ugyanekkor a társaság jogi képviselője, Mandl Vilmos dr. után szeptember első napjaiban az aradi törvényszéken pert indított Arad városa ellen a felmondások érvénytelenítése iránt. A vízműrésztársaság keresetében arra hivatkozott, hogy a felmondás időelőtti, mert sem 1907. július, sem szeptember elején még nem telt le a szerződésben kikötött tíz első üzemév, amely után a városnak jogában áll a szerződést felmondani s a vízműveket megváltani.

Midőn a városházán a vízművek keresetéről a lapok útján értesültek, a polgármester gyorsan rendkívüli közgyűlést hívott, össze szeptember tizenkettedikére. E közgyűlésen megbízták a városi tanácsot, hogy a vízművek megváltásának határidejét 1907. szeptember elseje helyett tolja ki ugyanez év november harmincadik napjára. Ugyanekkor kimondotta a közgyűlés, hogy a felmondási határidőre vonatkozó előbbi határozatait változatlanul fenntartja.

A felmondások érvénytelenítése ügyében az aradi törvényszék múlt év március harmincegyedikén hozta meg ítéletét. A törvényszék a vízművek keresete értelmében kimondotta, hogy úgy a júliusi, mint a szeptemberi felmondás időelőtti, ennél fogva a megváltás ideje 1907. szeptember elsejére meg nem állapítható s a vízműveket a két felmondás nem kötelezi. A felmondás alapján nincs helye a szakértői bizottság kijelölésének, megalakulásának és működésének s azonkívül nem állott jogában a városnak a szerződést felbontani. Ezt az ítéletet Jegessy Károly városi alügyész, — aki egyébként az egész pert vitte, — megfeleltette a nagyváradai táblához. Öt hónap után szeptember elején érkezett le a tábla ítélete, amely az első bíróság ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

Felbuzgósítottán az ügy a királyi Kuria elé került, amelynek döntése ma érkezett le az aradi törvényszékhez. A döntés megváltoztatva a két első fórum ítéletét, kimondotta, hogy e pörben bírói ítéletnek helye nincs, mert a

város első határozatát rendkívüli közgyűlésen helyesen oda módosította, hogy a rendes időben mond fel és ezt a felmondást már a vízműrésztársaság is köteles tudomásul venni. Így tehát míg egyrészt a Kuria pörnyertesnek mondotta ki a várost, másrészt azt is kimondotta, hogy a perköltségeket a város köteles megfizetni, miután az első felmondási határozatot, mely miatt a pör keletkezett, nem kellő időben hozta a közgyűlés.

A Kuria e döntése után a vízműrésztársasággal való nagy per, a megváltási per, szintén sokkal kedvezőbb kilátásokkal biztat.

A lázongó hadsereg.

Forrongás Törökországban.

Távirati tudósítás.

Arad, április 14

Az új Törökország nagyon nehezen halad a megerősödés útján. A minap már hirt adtunk az ifju-török párt elleni elégedetlenségről és egy liberális lapszerkesztő megöletéséről, most pedig olyan hírek érkeznek Konstantinápolyból, melyek már nagyobb forrongásról, lázongásról beszélnek. A homályos táviratokból annyi sejthető, hogy a török katonaság egy része forrong és a múlt éjjel valóságos lázadás volt a török fővárosban. A lázadók hír szerint az egyházi törvények helyreállítását követelik és már a szultán palotáját is megfenyegették.

A törökországi eseményekről szóló távirataink itt következnek:

Konstantinápolyból táviratozzák: Reggel óta itt nagy zavargások vannak. Stambulban olyan hírek keringenek, hogy a katonaság egymásra lövöldöz. Stambulban az összes üzleteket bezárták. Perában óriási izgatottság uralkodik.

Konstantinápolyból táviratozzák: Stambulban múlt éjjel alighanem komoly incidensek játszódtak le. Eddig nem lehetett autentikus híreket kapni. Galatában és részben Perában az üzletek zárva vannak. Csapatok vonulnak Stambulba. Galatai tisztikörökben az a hír van elterjedve, hogy néhány laktanya legénye az éj folyamán megtámadta és megköztözte a tiszteket, tüntetést rendeztek a kamara és a porta előtt és állítólag mindkét épületet megszállták, hogy azokba senki be ne jöhessen. A legénység állítólag a szent szeriátusi törvény alkalmazását követeli.

A porta értesül, hogy a legutóbbi időben a kosszovói vilajetben a főtisztek az altiszteket és katonákat megakadályozták, hogy az esti imánál a szultán nevét kiejtsék, a mi csak a szultán halála esetén szokásos. Ebből azt következtetik, hogy a szultán halálának a híre terjesztik, hogy a lakosságot egy esetleg bekövetkező eseményre előkészítsék. A nagyvezér utasította a kosszovói vált, hogy a főtiszteket fogassa el és küldje Konstantinápolyba, hol haditörvényszék elé fogják őket állítani.

Konstantinápolyi távirat jelenti: A katonaság körében az éjjel zendülés volt. Az anatóliai zászlóalj ma reggel kivonult a stambuli kaszárnyába. Követelik a vallási szeriátus újra való behozatalát vagy a kormány lemondását. A helyőrségét kivonultatták a porta védelmére. A katonai diktatúrát elkerülhetetlennek tartják. Dibre albániai városban a katonaság megszállta a táviróhivatalt és azt a kérdést intézte Konstantinápolyba, vajjon a szultán él-e még.

Konstantinápolyból jelentik: Az összeütközésekről és verontásokról szóló szenzációs hírek alaptalanok. Sok száz lázadó katona állja körül a portát, követeli a szeriátusi tör-

vény alkalmazását és azt, hogy Mohamed válása kellekép érvényesüljön: kijelentik, hogy aki az izlam ellen van, az őket támadja. Stambulban nagy izgatottság uralkodik. Az a híresztelés, hogy elfogott tiszteket vittek a hadügyminiszteriumba, vagy hogy a hadügyminiszteriumot lázadók szállották meg, valamint az, hogy a hadügyminiszter elmenekült, eddig nincsenek megerősítve. Az új-török bizottság és a kormány a legnagyobb energiával fáradozik a hadseregben mutatkozó egyezetlenség elsimításán. Az „Ikdam” jelentése szerint az alkotmány helyreállítása óta Törökországban rendkívül sok fegyvert vásárolnak. A legutóbbi fél évben külföldről 500,000 darab fegyvert vittek be Törökországba. A fegyverek kereslete még mindig igen nagy.

Kósó esti táviratok jelentik Konstantinápolyból:

A kamara elnöke, Achmed Riza levelet intézett a szultánhoz, akinek bejelenti lemondását. Lemondásával — ugymond — hazájának vél szolgálót tenni, ennél fogva kéri annak elfogadását. A délután folyamán a nagyvezér és az egész kabinet beadta lemondását. A szultán az összes lemondásokat elfogadta. Azt hiszik, hogy újból Kiamil basát vagy Said basát nevezik ki nagyvezérnek. Egy képviselőt, aki egy ifju-török képviselőhöz nagyon hasonlít, az utcán meggyilkolt egy katona. Stambulban keresztül nagyszámu csapatok járnak. Némelyek tisztekkel, mások azok nélkül. Azt hiszik, hogy a lázongó katonák kényszerítik a tiszteket, hogy velük együtt menjenek. A helyzet igen komoly. A lázadók megszállták a parlamentet és a képviselőket csak igazolás után engedik be. A külvárosban nagyszámu tömeg csatlakozott a lázadókhöz. A katonaság legnagyobb része a lázadókkal tart úgy, hogy a hadügyminiszternek csak néhány zászlóalja és ütege maradt.

Frankfurtból táviratozzák: A „Frankfurter Zeitung” konstantinápolyi tudósítója illetékes helyről értesült, hogy a mai forradalomnak igen nagy következményei lesznek. Az egész új-török egyesületnek műve, amely csak néhány nappal ezelőtt alakult Konstantinápolyban. Magában a fővárosban még nem volna veszélyes a forrongás, azonban a vidéken nagy zavargásoktól és vérengzésektől félnek.

MULATSÁGOK.

(=) A „Gutenberg”-dalkör húsvéti hangversenye. Húsvét első napján zajlott le az aradi nyomdászok „Gutenberg”-dalkörének egy aranygillag, mint erkölcsileg jól sikerült mulatsága. A városi üdög vendéglő terméi zsufolásig megteltek előkelő közönséggel. A táncot hangverseny előzte meg, mely igen magas színvonalon állott. A dalkör precízben betanult énekszámait, amelyet Zinner Viktor karnagy vezényelt, zajosan megtapsolták a közönség. Szalai Aranka urhölgy magánszáma kitűnő volt, nagy ünneplésben volt része. Váradi Alfréd mesésen alakított és sokszor hívták a lámpák elé. Többek között kitűnően állották meg helyüket: Jung Olga, Hack Mariska és Oneszkú Ilonka. Reisman Samunak és Lintinger Kálmánnak is kijutott a sikerből. Ruttkay Agoston és Blás Ferenc énekszámait méltó elismerésre találták. A kitűnően sikerült táncestélyen, amelyen 200 pár táncolt az első négyest, a legjobb kedv uralkodott reggelig.

Titokzatos öngyilkosság

Amerikai párbaj?

Távirati tudósítás.

Arad, április 3.

A budapesti lapok ma részletesen írtak arról az öngyilkosságról, amelynek halottja Hirschl Nándor 21 éves hivatalnok, aki állítólag amerikai párbajt vívott Zauer Sándor ipolysági fakeskeredővel. Hirschl állítólag szerelmes volt Zauer feleségébe s emiatt vívtak amerikai párbajt. Hogy igaz-e ez, az most még nem tudható, mert a Zauer-esaládnak éjjel érkezett nyilatkozata mást mond.

A titokzatos tragédiáról ezt a tudósítást közöljük:

A budapesti rendőrség hétfőn délelőtt a következő sürgőnyt kapta Pancsováról: „Ma reggel itteni izraelita temetőben Hirschl Nándor budapesti fiatalember (kereskedő?) anyja sírján fölbelőtte magát. Holtteste mellett cédulát találtak fölírásával: *„amerikai párbaj miatt fölbelőttem magam. Hirschl Nándor.*” Holttestét halotti házba szállították. Kérjük hozzátartozóit kíméletesen értesíteni. Pancsovai rendőrség.” (A táviratban szóvá tett Hirschl Nándor huszonegy éves volt mindössze.) Tizenhét éves korában, amikor befejezte tanulmányait, szülei Ipolyságra küldték egy fakeskeredelmi céghez praktizálás céljából. A cég főnökének a fiával meleg barátságban volt, nem is sejtve, milyen vezetés szerepét játszik majd életében ez a bizalmas barát. Hirschl Nándor ugyanis megismerkedett Ipolyságon egy leánnyal, akibe hamarosan szerelmes is lett, sőt azzal a tervvel is foglalkozott, hogy nőül veszi. A leány szülei azonban ellenezték a házasságot, állítólag az udvarló fiatal kora miatt, tényleg azonban azért, mert a fiatal főnök, Hirschl barátja is udvarolt a leánynak. Hirschl szerelmi bánatában elhagyta Ipolyságot és Budapestre jött, ahol a Hirschl és Mahrer fakeskeredelmi cégnél állást. A cég egyik főnöke bátyja volt. Gyakran lejárt azonban Ipolyságra, ahol találkozott a szerelmesével, aki időközben tényleg nőül ment a „vetélytárs”-hoz. Hirschl rá akarta venni az asszonyt, hogy váljon el az urától és legyen az ő felesége. Utóljára a múlt hét esztendőjén találkozott, amikor a kétségbeesett Hirschl kijelentette:

— Ez így nem lehet tovább. Vagy légy egészen az enyém, vagy lelévöm magam!

Hogy mibe állapodtak meg, az titok, elég annyi, hogy másnap Hirschl-lel együtt az asszony is följött Budapestre. De megtudta ezt a férj is, aki pénteken meglepte őket az Andrássy-úton. Oriási botrány keletkezett. A férj revolvért rántott elő és Hirschlnek szegyezte azt. Valahogy azonban sikerült a botrány véres folytatásának elejét venni azzal, hogy a társaság bevonult az Andrássy-úti Opera-kávéházba és ott az egyik sarokasztal mellett a két férfi amerikai párbajban állapodott meg — negyvennyolc óra határidővel. A sorhuzást gyufaszálakkal végezték. Az egyik srácot tenábra mártották, ez jelentette a halált, ezt hazta ki Hirschl Nándor. Erre hazautazott Pancsovára, s pénteken régi barátaival kimulatva magát, reggel fölbelőtte magát az anyja sírján.

Egy esti távirat jelenti: A rejtélyes ügyben mindent megmagyarázhatna az az ajánlott levél, melyet az öngyilkossá lett Hirschl küldött budapesti nagybátyjának. Ez azonban a levelet nem vehette kézhez, mert időközben Pancsovára utazott a temetésre. A fővárosi rendőrség most távirati uton felhatalmazást kért Pancsováról a levél felbontására. Az öngyilkosság okáról két verzió kering. Az egyik szerint Hirschl szerelmes volt egy ipolysági leányba, a másik pedig, amit fentebb említettünk, az, hogy Hirschl nem tudta feledni első szerelmét, aki nem más, mint Zauer Sándor ipolysági fakeskeredő felesége. Tóth Lajos rendőrtanácsos, a bünygyi osztály vezetője ma délután ezeket mondta egy hírlapíró előtt:

— Kötelességünk eljárni az ügyben feljelentés nélkül is, mert az amerikai párbaj közönséges bűntett, amely szigorú megtorlástinvolvál. Átirtunk Ipolyságra, hogy halgassák

ki Zauert és nejét és azokat a tanukat, akik az állítólagos kávéházi megállapodásnál jelen voltak.

Éjjel azt jelenti budapesti tudósítónk, hogy a budapesti rendőrség addig nem mélyed bele az ügy vizsgálatába, amíg Hirschl családja Budapestre vissza nem érkezik.

Az ipolysági Zauer-esalád éjjel nyilatkozatot küldött be a budapesti lapokhoz. Kijelenti a család, hogy rágalom mindaz, amit Zauernéről a lapok írtak s pört is indítanak a rágalmozók ellen. „Nem igaz, — mondja a nyilatkozat — hogy Zauerné viszonyt folytatott Hirschllel, s nem is amerikai párbaj következtében halt meg Hirschl.

A család kéri a lapokat, hogy ne adjanak hitelt a híreszteléseknek addig, amíg a bíróság a való tényállást ki nem deríti, mert egy tisztességes asszonyt kevernek alaptalan gyanuba.

Az aradi román zsinat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13

Papp I. János aradi görög keleti román püspök tegnap bocsátotta ki a körlevelet, amely az aradi görög keleti román egyházmegye zsinatát április 18-ára, az óhitű naptár szerint való Tamás vasárnapjára összehívja.

A zsinat az igazolásokkal kezdődik, a melyet a különböző bizottságok jelentései követnek. A zsinat előreláthatóan élénk menetű lesz; kétségtelen, hogy szóvá fogják azon tenni a kongrua-törvénynek a nemzetiségi egyházakra nézve sérelmes intézkedéseit, a melyek ellen az esperességek állást foglaltak, s a melyeket Papp I. János püspök a főrendiházban rekriminált. Valószínű, hogy a zsinaton a felséghez való appellálást fogják javasolni, mint a ki a görög keleti román egyház szervezeti szabályzatát és önállóságát megerősítette.

Valószínű, hogy szóba fog kerülni a karánsebesi püspöki szék ügye, a melyre nézve a király Musta Filaret megválasztását jóvá nem hagyta. Határozat tárgya ez az ügy nem lehet, miután a zsinat egy más egyházmegye ügyével érdemlegesen nem foglalkozhatik.

A zsinat alkalmából Aradra se-regelő románok tiszteletére az aradi román nők egyesülete *etnografiai estélyt* rendez, a melyen román nemzeti táncokat fognak bemutatni romániai, lugosvidéki, hátszegvidéki, szelistei viseletekben. Az estély iránt romániai körök is érdeklődnek: így megígérte lejövetelét *Brancoveanu-Basarab* herceg is, a ki, a mint ismeretes, egy aradi román mulatságon részt is vett. Továbbá Crajova megyefőnöke és mások.

Maga a zsinat, az előjelek szerint, négy-öt napig fog tartani.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Nótisztviselők Egyesülete, amely legutóbb olyan érdekes eseményt nyújtott Arad közönségének Mrs. Carrie Chapman Catt előadásával, most a hazai nagyságok sorából választotta előadóját. Felkérte *Glücklich* Vilma fővárosi polgári iskolai tanárnőt, a Feministák Egyesülete elnökét egy előadásra. A feminista mozgalom e szimpatikus vezére május 2-án előadást fog tartani. Erthető, hogy ez előadás iránt már most is élénk érdeklődés mutatkozik.

Arad — Kossuth Lajoshoz.

A debreceni trónfosztás emléke.

Hatvanadik évfordulója lesz holnap a híres debreceni függetlenségi nyilatkozat kimondásának. Hatvan esztendővel ezelőtt, 1849. április 14-én a debreceni nagytemplomban mondotta ki a magyar országgyűlés Kossuth Lajosnak, az akkori országkormányzónak indítványára a habsburg-lotaringiai ház trónvesztését és Magyarországnak teljes függetlenítését.

E függetlenségi nyilatkozat történelmi jelentősége és országos hatása a história lapjaira tartozik. Az alábbi sorok arról szólnak, hogy milyen hatással volt a detronizáció Arad városára.

A kormánynek akkori hivatalos lapja, a *Közlöny* április 29-iki számában egy Aradról keltezett hosszabb levelet közöl. Ez a levél leírja Arad akkori meglehetősen szomorú helyzetét, Arad ostromát, végül pedig így ír:

„Végül nem lehet meg nem említenem, hogy az aradi védbizottmány a múlt héten tartott közgyűlésében Hajka elnök indítványára az országgyűlésnek és Kossuth Lajos kormányzó-elnöknek köszönet-szavazást határozott, azért, hogy Magyarország teljes függetlenségét és önállóságát és az ausztriai ház száműzetését határozatul kinyilatkoztatták. Az országgyűlés e határozatát Arad minden lelkes polgára rendkívüli örömmel fogadá.”

Arad ez érdekes üdvözlő-irata, mely a „Közlöny” május 18-iki számában jelent meg, így hangzik:

Arad város közönségének az ország kormányzójához a függetlenségi nyilatkozatra küldött üdvözlő irata.

A hazafini tettnek legszentebb jutalma az önért.

Mi sértünk a kebel e legszentebb tulajdonát, ha hála nyilatkozatokkal annak becsét nevelni nem akarnánk.

Nem mondunk hizelgő szavakat, de hazaszeretet sugalta kötelességünk parancsolja őszinte nyilatkozattal járulni azon férfiúhoz, kinek kezébe a haza jövő boldogságának s dicsőségének olly terhes, olly nagy feladatu munka kormányát a nemzet összes akaratának kifolyásából az országgyűlés letette.

Hazánk szabad és független.

Lerázva a 300 éves nemzeti életünket sorvasztó járom.

A magyar hadsereg vitézsége győzelmesen űzi a rablócsordát és megtisztítandja a hazát, visszaszerezvén a magyar fegyvernek hajdani rettegett dicsőségét.

És így örömmel érezzük, hogy hazánk jövő boldogságának s dicsőségének alapja, nem csak kimondva, de biztosítva is van.

Mindezek létrejöttét elnök ur rendíthetetlen hazaszeretetének köszöni a nemzet.

De engedje meg, hogy mi a nemzetnek egy részecskéje köszönet helyett kérelemmel járjunk keble istenéhez, tántoríthatatlan hazaszeretetéhez.

A bizodalom adja a kérést tollunkba és a bizodalom szózata a lélek legőszintébb érzetének tolmácsa.

Az emberiség nevében, a népszabadság s a nemzetek boldogsága érdekében kérjük elnök urat, a zsarnokság bilincseitől felszabadított hazánknek legyen továbbá is nemtője, tartsa igen soká, tartsa kezébe azon kormány-pálcát, melynek tisztasága a zsarnokok ostora, melynek fényétől, mint a tiszta nap égető sugaraitól kivész a hasztalan gyom: és legyen, miként hivatva van, a népek megváltója! Mi kérni fogjuk az Istent, hogy szá-

mos évekre terjessze élte napjait, hogy fardalmainak gyümölcsét, a népek boldogságának örömét oly sokszorosan élvezhesse, a hány millió család jóléte hirdetendi azt;

Es kérni fogjuk az istent, hogy adjon akaratunkhoz annyi erőt, amennyivel tettekben is igazolhassuk azt, hogy elnök ur iránti halánkat nemesak szavakban, de a haza boldogságára irányzó rendeleteinek minden áldozatkészséggel teljesítése által, valóságban is leróvni akarjuk.

Eljen független hazánk!

Eljen annak kormányzó elnöke, Kossuth Lajos!

Kelt Aradon, 1849-ik évi április 21-én tartatott közgyűlésünkből. A közönség nevében

Hajka Demeter,
magy. kir. polgármester.

Igy szól Arad üdvözlő határozata. Alig egy hónappal ennek kimondása után, június elsején történt Arad bevétele. Ez időben tetőpontját érte el a magyar szabadságharc, s nem sokkal rá bekövetkezett a gyászteljes leveretés.

Melyiket szeressem?

Salamoni ítélet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13

Megható jelenet játszódott le husvét vasárnapján a szegedi rendőrségen. Egy anya rohant jajveszékelve az inspekción rendőrtisztviselő elé, mondván, hogy el akarják rabolni a gyermekét.

— Mentsék meg, adják vissza nekem, az anyának, — kiáltozta a kétségbeesett asszony.

A rendőrtisztviselő lecsendesítette a síró nőt, aki aztán elbeszélte a panaszát.

Özvegy K. Sándorné szegedi lakos mintegy tizenkét évvel ezelőtt örökbe adta két és fél éves Mariska nevű leányát B. Antalné szegedi fodrász-üzlet tulajdonosnőnek, aki megígérte, hogy felneveli a gyermeket és gondoskodni fog a jövőjéről. Tizenkét év alatt az anya majdnem minden héten meglátogatta örökbe adott leányát, mignem a napokban váratlan fordulat következett be. B. Antalné, a nevelő anya ugyanis feladta szegedi fodrász-üzletét és vidékre készült költözni a már szép hajadonná fejlődött Mariskával. Megtudta ezt az igazi anya, özvegy K. Sándorné, aki semmi áron sem akart abba belenyugodni, hogy a leányát elvigyék a városból és ő ne láthassa azután.

A két anya között valóságos harc fejlődött ki a gyermekért. Mariska a harc közepette így felelt:

— A nevelő anyám az én anyám, ő nevelt fel idáig, vele megyek.

Husvét vasárnap délutánjára volt kitűzve a nevelő anya utazása a leánynyal. Az indulás előtti órában felrohant az anya a rendőrségre azzal, hogy el akarják rabolni gyermekét. A rendőrtisztviselő az anya kívánságára azonnal kitelefonált az állomási rendőrségre, hogy az utazni készülő B. Antalnét és a vele lévő leánykát hozzák be a rendőrségre.

Az ügy döntés végett Somogyi Szilveszter dr. főkapitány elé került, de az ő bölcsessége ebben az esetben csődöt mondott. Türelmetlenül így kiáltott fel:

— Ej, hát nem vagyok én Salamon király. Itéljen az árvaszék!

Felvitték a két anyát és a gyermeket Palfy József dr. árvaszéki elnökhöz, aki egy rögtönözött tanácsot hívott össze a nem mindennapi eset megvitatására. Kihallgatták elő-

ször az igazi anyát, aztán a nevelőt, majd pedig a gyermekhez intéztek kérdéseket.

— Melyik anyádat szereted jobban, gyermekem?

Felesillant a leányka szeme és a nevelő anyja karjaiba rohanva felelt:

— Ezt, ez az én anyám!

— Melyiknél akarsz maradni, az igazi, vagy a nevelő anyádnál?

— A nevelő anyámnál.

Az árvaszéki tanács visszavonult tanácskozásra.

— A gyermek a nevelő anyjánál marad! — ez az ítélet.

A gyermekért való harc ezzel egyelőre befejezést nyert.

Messina, Arad és — Trentino.

Egy gyűjtés nevezetessége. — A Tribuna az olasz miniszterelnökhöz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13.

Megirtuk annak idején, hogy a messinai szerencsétlenség után az aradi románok lapja, a Tribuna külön gyűjtést indított az olaszországi szerencsétlenek javára. Ez részben tüntetés volt Papp I. János aradi görög keleti püspökkel szemben, aki az egyházmegyéhez intézett fölhívásában ahhoz a gyűjtéshez csatlakozott, amelyet a Vaszary Kolos hercegprímás, Wekerle Sándor és Kossuth Ferenc vezetése alatt alakult nagybizottság indított meg. A Tribuna fölhívta a románokat, hogy adományaikat ne ide küldjék, hanem külön gyűjtést indítsanak, amely közvetlenül fog Olaszországba jutni.

A fölhívásnak hatása is volt. A Tribuna 3742 K 49 fillért gyűjtött a messinai szerencsétlenek javára. Ezt az összeget a román lap most a következő különös levél kíséretében küldötte Giolitti olasz miniszterelnök kezéhez:

Miniszter Ur!

A borzasztó szerencsétlenség, amely az elmúlt télen Olaszországot oly rettenetes módon érte, talán sehol se keltette a részvét őszintébb és mélyebb viszhangját, mint Magyarországon román népében. A román nép szenvedései iránt Európa egy nemzete se adta a meleg rokonszenvnek oly számos jelet, mint az olasz. A testvéri szolidaritás nemes és fölemelő érzése volt ez, amely itt megnyilatkozott, s amely az örök város termékeny és örökifjú törzséből származó latin fajnak összes népeit egyesíti.

A Tribuna című román lap, amely ugyanoly törekvéseket, s a nemzeti élet és a nemzeti jogok után való ugyanoly célokat képvisel, mint a minőkert Trieszt és Trentino olaszai küzdenek, a Siciliában és Calabrában szerencsétlenül jártak javára a román nép kebelében gyűjtést indított, hogy az Itália iránt érzett hálaadójának egy kis töredékét lerója. Az összeg, amelyet küld, kicsi, mert egy elnyomott és szegény néptől ered, de a szeretet, a rokonszenv és a hála, amelyet ezen összeg kifejez, ép olyan óriási. Kérjük tehát, Miniszter ur, sziveskedjék az összeget, amelyet küldünk, átvenni, rendeltetési helyére juttatni és annak vételét igazolni.

Fogadja stb.

A szerkesztőség nevében
Bocu Szevér.

Hát ez a levél legalább is tapintatlan. Azok a magyarok, akiket a román levél Giolitti előtt mint a latin faj elnyomóit vádol, több

mint félmilliót gyűjtöttek Messinának; s nem kevesebb jutott a katasztrófa színhelyére Ausztriából, amelynek Triesztjét és Trentinoját, az olasz irredentizmus főfészékét a kísérő levél emlegeti. Ha Giolitti erre gondol, a legkevesebb, amit tehet, az, hogy a gyűjtéssel tüntető levelet — válasz nélkül hagyja.

Az új adótörvény a templomokban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13

Az új adótörvények életbeléptetése elé izgalommal tekint a város adóügyi osztálya, mert egy ilyen új s a rendszert teljesen felforgató törvénynek a gyakorlati életbe való bevezetése hónapokig tartó megfeszített munkát ad a hivatalnak. Ma érkezett a városhoz a miniszterelnöknek két rendelete, mellyel az előmunkálatok tárgyában intézkedik. Mind a két rendelet egyelőre csak a földadótörvény módosítása felől rendelkezik. Ez az adónem ugyanis nagy munkát fog adni az adóhivatalnak.

A rendelet értelmében vizsgálat tárgyává kell tenni, hogy Aradváros területén létező összes földek helyes osztályba vannak-e sorozva, továbbá, hogy ezen osztályoknak megállapítva lévő tiszta jövedelmi fokozatai megfelelnek-e a mai tényleges állapotoknak s nem aránytalan-e az aradi földadó a környékbeli községek adózási viszonyaihoz képest. Harmadszor meg kell vizsgálni, hogy a legutóbbi kataszteri fölvételnél megállapított mivélés nem változott-e azóta meg? E három szempontból, Aradváros határát vizsgálat tárgyává kell tenni, ami nem kis munkát fog adni, tekintve, hogy a város területe 19500 holdat tesz ki.

A miniszterelnök rendeletei felett a tanács úgy határozott, hogy a város határának vizsgálatára Vannay Gyula tanácsnok, Virágh Lajos főmérnök, Figus Albert számvevő és Kövér Lajos kamarásból álló bizottságot küldte ki, akik a határ különböző helyein fognak talajvizsgálatot tartani s annak eredményét bejelentik a tanácsnak, aki e vélemény beérkezése után fog határozni, hogy a tanács felir a pénzügyminiszterhez a földadó módosítása tárgyában vagy sem.

Ugyanez a felirati joga megvan a közgyűlésnek is. A közgyűlés függetlenül a tanácstól adhat véleményt. A közgyűlésnek adandó véleményezésre a tanács a gazdasági széket felkérte. A mivélési ágnak megváltoztatását Figus Albert számvevő fogja ellenőrizni, kinek a 19000 holdas határt egész terjedelmében be kell járni s a talált változásokat a pénzügyminiszternek tartozik a hatóság bejelenteni.

Érdekes pontja a leiratnak, hogy mindezeket a dolgokat a templomokban a szöszékről is meg kell hirdetni. A tanács tehát intézkedni fog, hogy a lelkészek a pénzügyminiszter kívánságának tegyenek eleget.

TANÜGY.

(—) Új kisedovodák. A holnapi közgyűlés elé Kovács Vince iskolafelügyelő azt a javaslatot terjeszti, hogy a város a maga négy ovodájának államosítását kérje és az így felszabaduló körülbelül hét ezer korona összeget fordítsa ujabban építendő négy vagy öt ovoda építésére, melyek személyi kiadásait az állam, dologi kiadásait pedig a város látná el. A tanács pártolólágg terjeszti a közgyűlés elé a javaslatot és indítványozza, hogy a vallás és közoktatásügyi minisztert feliratilag kérje meg a város a fontos nevelésügyi kérdés megoldására.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma fellelével. (A bérlet.)
 Csütörtök: Tancos huszárok, operett. Komlóssy Emma fellelével. (C bérlet.)
 Péntek: Hivatalnok urak, színmű. Bemutató előadás. (B bérlet.)
 Szombat: Hivatalnok urak, színmű. (C bérlet.)

Tancos huszárok.

— Bemutató előadás. —

Arad, április 3.

Ha a nyári szezonra egyéb slágere nem lenne Szendreynek, mint a „Tancos huszárok“, már akkor is biztosítva volna a nyári évad sikere. Mert a „Tancos huszárok“ egészében véve nyári darab s csak Komlóssy Emma kedves, gracióz művészete emelte fel arra a színvonalra, melyet minden darabtól elvár a közönség, ha a közsínházban reflektál sikerre.

A tegnapi premiert végig nézték a szerzők: Rajna a szövegíró és Szirmai a zeneszerző. S ha egy kis őszinteség volt bennük, be kellett vallaniok, hogy a „Tancos huszárok“ az aradihoz fogható sikert sem eddig nem arattak, sem ezután aratni nem fognak. Komlóssy Emma, aki Thea szerepét Aradon kreálta, annyi bájt, kecsességet, művészetének olyan ragyogását pazarolta e darabra, hogy a „Tancos huszárok“ az esetben is diadalt aratott volna Aradon, ha tartalmilag még üresebb volna néhány grádussal, mint amilyen.

A darab tárgya ismeretes minden újságolvasó előtt. Ami ismeretlen, új és kedves benne, az Szirmai Albert zenéje. A zefir-dal és a dal a cipőről mihamar kikerülnek az utcára. A két első estén számtalanszor megisméltették mindakettőt.

A darabot mindvégig Komlóssy vitte s akik a budapesti előadást látták, kénytelenek voltak bevallani, hogy az aradi bemutató magasan fölötte áll amannak s ez kizárólag a vendégművésznő érdeme.

A siker szempontjából a többi szereplők is elkövettek mindent. Rontay Boriska ügyes, eleven, mozgékony suszterinas volt s táncával, mókáival mindvégig tetszett. Kun Irén jól megállta helyét, Faludy, Ditrői kifogástalanul festettek a kék huszárok uniformisában, Delli azonban sehogy se találta bele magát különben se neki való szerepbe. Leövey és Polgár annyiban hasonlítottak egymáshoz, hogy mindketten tuloztak, de annyiban eltértek, hogy az előbbinek tulzása tetszett, az utóbbié nem.

A közönség egyébként, mely mindkét este színültig megtöltötte a színházat, egész este pompásan mulatott. Telhetetlen igénye van annak, aki ennél többet vár egy nyári operettől.

* *

* Tancos huszárok. Holnap játszik harmadszor a színház nagysikerű operettújdonosságát, a Tancos huszárok-at. Ezuttal is Komlóssy Emma, a színház népszerű vendégművésznője játsza a főszerepet.

* Uránia színház. Kiváló izléssel összeállított műsorról gondoskodott az Uránia színház igazgatója. A legblazirtabb kedély is felvidul ennyi különös bohózat láttára, és a katonazenét is tulharsogó kacagás bizonyítja legjobban a képek fenomenális összeállítását. A „Fajgyűlölet“ című dráma pedig a szerecsenek és fehérek egymás közti évszázados harcából mutat be egy megható történetet. — Egy farmer válogatott kegyetlenséggel kinozza fekete bőrű rabszolgáit, amikor is ezek egyike a sok kiállott szenvedésért urát agyon akarja löni, de golyója ennek feleségét találja halálosan. Hosszantartó üldözés után elfogják a menekülő szerecsent és amerikai szokás szerint a szerencsétlent a legelső fára kötik fel. — Ez a

kiváló műsor még csak ma, szerdán kerül előadásra.

* A hivatalnok urak. Pénteken eseményszámba menő premiér lesz a színházban. Ekkor mutatják be Földes Imre szenzációs társadalmi színművét, A hivatalnok urak-at, amely a budapesti Magyar Színházban óriási sikert aratott s amely még most is műsoron van. A színmű főszerepeit a társulat legjobb erői játszik.

Leányszöktetés
a Lipótvárosban.

Negyvenkétéves csábitó.

A Lipótvárosnak olyan esemény-csemegét hozott a husvét, amely fölér egy csomó piros tojással. Egy előkelő, sőt nemes család 18 éves leányáról szól a pletyka és a legérdekesebb, hogy ez egyszer a pletyka igaznak bizonyult.

Arról van szó, hogy a feltűnő szép leány a legközelimádottabb lipótvárosi bálkirálynők közül, szerelmes volt egy ugyancsak előkelő és nem kevésbé nemes család tagjába, akit a rövidség kedvéért nevezünk T. F. J. dr.-nak. Már egy-két éve ismert volt a beavatottak előtt ez a kölcsönös vonzódás és szelvényben beszéltek, hogy T. F. J. dr. megkérte a leány kezét, de az apa kéréseketlenül kikoszorózta. A visszautasítás oka is nyilvánosságra került. A vőlegényjelölt ugyanis, bár dús gazdag és közbecsülésben álló vasutépítő és nagybirtokos — negyvenkétéves és így közte és a leány között 24 év a korkülönbség. Ez a nagy idő okozta, hogy T. F. J. dr. visszautasításban részesült, sőt apránként kénytelen volt elmaradni imádottjától és csak titokban láthatta néha.

A napokban aztán váratlan fordulat történt. A férfi, nem tudva tovább elviselni a boldogtalanságot, megszöktette szülői házából az előkelő leányt. Ez a szöktetés új, sőt követésre méltó módon történt. T. F. J. dr. a saját, férjhezett nővérehez vitte leendő menyasszonyát és annak őrzetére bizva, új tárgyalásokat kezdett az apával a házasságáról. Miután a megszöktetett lipótvárosi kisasszony is határozottan kijelentette, hogy szereti a férfit és nem hajlandó őt elhagyni többé, — valószínű, hogy a husvét szenzációja az anyakönyvvezető előtt fog végződni, nagy öröme mindazoknak, akikben van még idealizmus és akik előtt szimpatikus két szív szerelme.

SPORT.

+ Football mérkőzés. Husvét hétfőjén élvezetes és izgalmas szórakozásban volt része azon kis közönségnek, amelyet az aradi atletikai klub választmányi határozata és a verőfényes nap a Török Gábor-utcai sporttelepre kicsalogatott. Az A. A. K. és az A. P. S. E. tartotta barátságos football mérkőzését. A játék elejétől végig változatos és izgalmasban gazdag és ami fő, a barátságos elnevezéshez híven fair volt. Az eredmény 5 : 3 volt az A. A. K. javára. Az első félidőben a postások gyors irama és Mittermayer balszélsőjük ügyessége révén 2 : 1 goal arányhoz juttatta a piros-fehéreket és szinte azt lehetett hinni, hogy biztosan verik az atlétákat; azonban a második félidő első 10 percében az atléták már kiegyenlítették a 2 goalt, sőt még hárommal megtoldták azt. A postásoknak még egy goalt sikerült a csatárok szép összjátéka folytán beadni. Kiválóan jó volt Faklmann az A. A. K. csapatában. Biró Boros Károly volt, ki tisztét kifogástalanul töltötte be. A két vezetőség közt tárgyalások folynak az irányban, hogy minden héten rendezzenek egy-egy barátságos mérkőzést az aradi sportkedvelő közönség olesó és kellemes szórakozása és csapatuk kiművelése céljából.

Nem lesz tüzerlaktanya!

Mit csinálnak a drága telkekkel?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 13.

A tüzerlaktanya építésének kérdése végleg lekerül a napirendről. A mérnöki hivatal most azt az előterjesztést tette a tanácsnak, hogy a törvényhatóság többé ne is foglalkozzék a kérdésessel. Oly differenciák támadtak a város és katonai hatóság között, hogy az esetben, ha Arad a temesvári hadtestparancsnokság kívánságához képest építené fel a laktanyát, évente körülbelül negyvenötezer korona veszteséget számolna el.

Ennyit kellene tudniillik ráfizetni arra a bérösszegre, a melyet a katonai kincstár hajlandó fizetni az esetben, ha a város úgy építené meg a laktanyát, a hogy azt a hadtestparancsnokság legújabbban tervezi.

A parancsnokság átalakított tervei, a mérnöki hivatal számításai szerint annyira megdrágítják az építkezést, hogy a költségek az eredetileg megállapított 1,213.530 koronára 1,598.376 koronára emelkednének és ez az év törlesztési összeget 51.008 koronával emeli és a város az első számítás alapjául szolgáló 67,240 korona helyett 112.851 koronát volna kénytelen fizetni azért, hogy Aradon tüzerlaktanya is legyen. Kapna pedig ezért a katonai kincstártól 71,520 koronát férő díjak címén.

A hadügyminisztérium tehát nem engedeti a maga merev álláspontjából. Amikor a törvényhatósági bizottság legutóbb az építkezéssel foglalkozott, azzal a kívánsággal fordult a hadügyminiszterhez, hogy tekintettel az építkezés megdrágulására és a telkek kihasználatlanságából származó érzékeny veszteségre, fizessen akkora bérösszeget a kaszárnyában mint a mekkora az építési tőke annuitása. A miniszter ugyanis 67 ezer koronát helyezett kilátásba, míg a városnak évi 80 ezer koronára lett volna szüksége.

A hadügyminiszter e helyett a temesvári hadtestparancsnoksággal átdolgoztatta a tervet és ez a napokban azzal a megjegyzéssel küldötte vissza a városnak, hogy most már építhet a város, mert hát az új tervekben minden talpalatnyi hely ki van használva. Még a padláson is laknak majd katonák és ezek után is fizet a katonai kincstár férő díjat. Ezenfelül pedig hajlandó 3280 koronával megtoldani az első ízben megállapított bérösszeget. Ezt a kedvező képet azonban, mint említettük, a mérnöki hivatal számításai a mai napra rendkívül fekete színekkel tompították le. Kitűnt, hogy az újabb propozíció szerint való építkezés oly drága lenne, hogy a mérnöki hivatal jobbnak látja, ha napirendre térnek a kérdés felett. A tanácsban sincs hajlandóság a közgyűlés elé lépni az építéssel. Nem is vizsgál be a holnapi közgyűlésbe.

Az Aradi Közlöny már hetekkel ezelőtt megírta, hogy az aradi tüzerlaktanya nem fog megépülni. A katonai kincstár nem a férő díjak nagysága miatt húzódozik az építéstől.

A katonai létszámemelés elintézésével függ össze a kaszárnya sorsa. Nincs tüzer, nem kell a laktanya. És ezért fektetett a nyáron óriási összeget a hadtestparancsnokság a kasszentmiklósi tüzerlaktanya bővítésére.

Nagyon okosan tenné a tanács ha tanulna katonáktól. Azok nem vették meg horribilis összegekért, évekkal előbb azokat a telkeket, melyek árát most pótdából kell törleszteni. A katonai hatóságok óvatosabbak, mint a város vezetősége, melynek optimizmusa már annyi pénzbe kerül a polgárságnak. A százhuszezer koronába került telkeken most buzát vetnek; kíváncsiak vagyunk vajjon van-e még hely a világon, a hol olyan drága buzát termelnek, mint Aradon?

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 14-én az időjárás: változékony, szeles, hűvös, sok helyütt esapadék.

— **József főherceg Kisjenőn.** Tegnap délután 3 órakor automobilon Kisjenőre érkezett József főherceg. Budapestről jött automobilon, amelynek megérkeztek sokan kiálltak a kisjenői utcákra, mert előre tudták a főherceg jövetelét. József kir. herceg egy hetet fog birtokán tölteni. Közben átmege Gyulára és Nagyváradra is.

— **A szerbiai vámháború.** Belgrádi távirat jelenti: A szerb kormány ma a hivatalos lapban jelenti, hogy a kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások az osztrák és magyar kormányval megszakadtak, mert az alapelvekben nem tudtak megegyezni. Kijelenti a kormány, hogy a monarchiával a mai szerződésnélküli állapot fog fennállni mindaddig, amíg mindkét részen hajlandóság nem mutatkozik a tárgyalások újra való megkezdése iránt. — **Bécsi távirat jelenti:** A tárgyalásoknak új alapon való felvétele fölött a holnapi közös minisztertanács dönt.

— **Ováció a császárnak.** Bécsi távirat jelenti: Vasárnap, e hó 18-án Bécs város lakossága nagy ovációkat rendez a császárnak Schönbrunnban, abból az alkalomból, hogy sikerült a külügyi válságot békésen elintézni.

— **A vesztőhely megváltására.** Oberhoffer Viktor, (Arad, vasuti étterem) 2 koronát küldött az Aradi Közlönynek a vesztőhely megváltására.

— **Prohászka Ottokár Aradon.** A következő tájékoztató közlésére kért föl bennünket az aradi róm. kath. plébánia hivatal: Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök április hó 15., 16. és 17. napján az ipartestület disztermében, kizárólag a művelt katolikus közönség részére konferenciákat tart. A program a következő:

1. A konferenciák az urak részére a fentjelzett napok mindegyikén este fél 7 órakor, a nők részére 15-ikén és 16-ikán d. e. 11 és d. u. fél 5, 17-ikén (szombaton) pedig a délutáni tömeges gyónásra való tekintettel csak d. e. 11 órakor tartatnak. 2. A szent beszédek csak a meghívottak vehetnek részt. A család fő részére kiállított meghívó a család összes felnőtt tagjának szól. Havalaki meghívót tévedésből nem kapott volna, szíveskedjék a tévedést a plébánia hivatalnak akár szóval, akár levélben bejelenteni. 3. Mivel a konferenciák egymással szorosán összefüggnek, — fölülte kívánatos, hogy az érdeklődők mindegyikén megjelenjenek. 4. Az ajtók a szent beszédek megkezdésekor bezáratnak. 5. A hölgyek szíveskedjenek a teremben kalap nélkül megjelenni. 6. A konferenciákat április 18-ikán (vasárnap) reggel 7 órakor a közös szent áldozás fejezi be. 7. A konferenciák után a püspök részt vesz az Autonóm Kath. Kör és a Kath. Háziaszonyok Szövetségének alakuló közgyűlésén is.

— **A független Bulgária.** Konstantinápolyi távirat jelenti: Bulgária függetlenségének hivatalos elismerése még e héten meg fog történni. Jövő héten Ferdinánd király látogatást tesz a szultánnal.

— **Városi képviselők értekezlete.** Mütek Lajos dr. meghívására több törvényhatósági bizottsági tag ma délután értekezletet tartott, melyen a közgyűlés napirendjén álló tárgyban foglaltak állást.

— **Az angol király Ischlben.** Marienbadi távirat jelenti, hogy az angol udvari marsalli hivatal már értesítette a bécsi angol nagykövetet, hogy az angol király az idén huszonkét napot fog Marienbadban tölteni és ez idő alatt Ferenc Józsefet is meglátogatja Ischlben.

— **Uj hercegné.** Érdekes házasságkötés történt tegnap a budapesti V—VI. kerületi anyakönyvvezető előtt, majd a gör. kel. egyház Petőfi-téri templomában. Ypsilanti Tivadár herceg feleségül vette Keppich Vera urnót, Kohner Willynek, az ismert sportsmannak elvált feleségét. Az új házastársakat a sport hozta össze. Mindketten szenvedélyes sportkedvelők, akik különösen az ügétőversenyeken játszottak nagy szerepet. Keppich Vera urnó, az új hercegné, mester volt a hajtásban és a berlin—müncheni kocsihajtóversenyen második díjat nyert. Első férje, akitől csak nemrégiben vált el, szintén szenvedélyes ügétő-versenyző. Az érdekes házasságkötésnél Bohus László báró főrendibázi tag és Joannovics Pál miniszteri tanácsos szerepeltek tanúként.

— **Küldöttség a megyeházán.** Pop C. István dr. világi országgyűlési képviselő vezetésével ma tíz tagú román küldöttség járt Aradmegye székházán. A küldöttségben paulisi gazdák arra kérték Schill József megyei főjegyzőt, hogy a Maroson a kompátkelest biztosítsa, mert erről a paulisi előjáróság teljesen megfélekedezett, ami a Maros balpartjára átjáró gazdáknak nagy kárára van.

— **A várva-várt trónörökös.** Hágai távirat jelenti: A főváros lakossága tegnap és tegnapelőtt az utcákon és tereken csoportosulva várta a trónörökös megszületésének híret. Az ágyukat, amelyek a hirt tudatják a fővárossal nagy néptömeg állja körül. Az örömdetes esemény minden pillanatban várható. Kuvér udvari orvos szombat óta egy pillanatra sem hagyta el a királyi kastélyt. Vilma királynő már aláírta azt a proklamációt, melylyel a trónörökös születését a lakosságnak bejelenti. Lebetegedése után összehívatta mindkét kamarát.

— **Náday Ferenc haldoklik.** Fővárosi tudósítónk telefonálja: Náday Ferenc, a Nemzeti Színház kiváló művésze napok óta súlyos betegen fekszik a Vámbáz-körúti lakásán. Állapota tegnap óta annyira rosszabbodott, hogy az orvosok lemondtak életéről. Náday 70 esztendő. Régebbi keleti súlyos vesebaja döntötte ágyba. Utoljára a Nemzeti Színházban március 2-án játszott, néhány nappal ezután pedig a Várszínházban lépett fel. Előadás után panaszkodott családjának, hogy rosszul van. Azóta betegsége mindig fokozódott. A katasztrófa minden pillanatban várható.

— **Házasság.** Kovács Miksa, a Vacuum Oil Company képviselője és Fried Janka e hó 12-é házasságot kötöttek.

— **Májusi ajtatosságok.** A következő sorok közlésére kérték föl bennünket: Aradon évek óta szokásban van, hogy május hónapban délutánonként a templomban szónoklatok tartanak Szűz-Mária tiszteletére, amelyeket a templomi kar és magánénekek előznek meg. Az idén több előkelő szónok ígerte meg közreműködését, így például Gieszwein Sándor dr. kanonok, orsz. képviselő, Glaszfelder Gyula dr. egyetemi tanár, Szentiványi Károly az orsz. kat. szövetség igazgatója is. Az énekkarban és magánénekekkel közreműködők eddig csak korlátozott számban kérték fel. Ez évben különös figyelem fordítatik arra, hogy Szűz-Mária tiszteletének emelésében minél többen közreműködjenek s minél nagyobb számú vegyes szólamu kar létesüljön és magán énekszámok is szerepeljenek. Azért részint e szempontból, részint a májusi ajtatosság magasztosságának emelése tekintetéből felkérem azon róm. kat. hölgyeket és urakat, kik az idei májusi ajtatosságon akár az énekkarban, akár pedig magánénekekkel közreműködni óhajtanak, hogy a kellő beosztás és a próbák megtartása végett folyó hó 20-án, kedden délután 6 órakor az „Aradi Zenekonzervatórium” (Szabadság-tér 20. szám alatt) nagytermében jelentkezni szíveskedjenek, ahol a további felvilágosítást is megnyerik. Kubicza Viktor igazgató.

— **Eljegyzés.** Bak Sándor, az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár ügyvezető-igazgatója eljegyezte Flesch Mór monostorszegi kereskedő leányát, Juliskát, Faragó Rezső hugát.

Klein Miksa fényű nagybérű tegnap tartotta eljegyzését Aradon Herc Margit kisasszonnyal Herc-Pollák Helén urhölgy bájos és nagyműveltségű lányával.

Holländer Ignác fakereskedő fia, Holländer Alfréd eljegyezte Gara Micit.

— **Kell Manó cég ajánlja hirneves ke-lengveharisnyait és ruhadisz remekeit.** Telefon szám 673. 131

— **Uj konak és szkupstina építése.** Belgrádból jelentik: A kormány elhatározta, hogy az 1910. évi költségvetésbe három millió frankot vesz föl a jelenlegi konaknak az 1883-iki terv szerinti való kiépítésére, beleértve a jelenlegi kül- és belügyminiszteri épületet is, mely terület szintén a konakhoz lesz csatolandó. Az új szkupstina terve szintén kész és a mai szkupstinát helyén, a szomszéd telkek megszerzésével lesz felépítve. A szkupstina tagjainak egy része ellene van az új konak és skupstina felépítésének, mert ezek, számszerint hetvenketten, a szerb fővárosnak Kragujevac, vagy Krusevácba, ebbe a régi székhelybe való áthelyezése mellett vannak. Minthogy azonban úgy Krusevác mint Kragujevac nagyon nehezen megközelíthető, a vasuti fővonaltól félreeső vidéken fekszik, a változott viszonyok következtében Belgrád marad meg továbbra is Szerbia fővárosának.

— **A tartalékosok hazabocsátása.** Illetékes bécsi forrásból jelentik: A hadvezetőség a tartalékosok hazabocsátásánál azt az elvet fogja követni, hogy előbb az idősebb rezervistákat engedik haza, azután a fiatalabbakat. A Bosznia-Hercegovinában diszlokált csapatok a biztonsági szolgálat kedvéért továbbra is magasabb bekelettszámon fognak maradni.

— **Szini előadás az aradi vesztőhely megváltása javára.** Az erdélyi felső (tordai) kerület lelkes igazgatója Kunhegyi Miklós nemes példával jár elől társai között, a midőn hazafias érzülettel áthatva jelenlegi állomásán Petrozsenyben előadást rendez az aradi vesztőhely megváltása javára. Az előadás május 1-én lesz, amidőn Fromont és Ristler szimfonia fog színre kerülni. Lesz prologus is, melyet Serestély Béla fiatal poéta a Hunyadvármegye munkatársa ír ez alkalomra. A Zsilvölgy lelkes és művelt közönsége bizonyosan zsufolásig tölti meg a színházat, hogy hozzájáruljon a megszentelt rögök megváltásához.

— **Halálozás.** Id. Csiky Kálmán nagybirtokos, Arad vármegye törvényhatóságának és a Gyergyói első takarékpénztár részvénytársaság felügyelőbizottságának tagja e hó 11-én életének 69-ik, boldog házasságának 37-ik évében meghalt Gyergyószentmiklóson. Ma temették. Az elhunytat előkelő nagy rokonság gyászolja.

Csutak Károly aradi temetkezési intézeti tulajdonost és családját súlyos csapás érte. Meghalt a fia, ifj. Csutak Károly 28 éves korában. Halálhíre általános részvétet kelt. Temetése holnap délután megy végbe. A fiatal Csutak temetésére nézve érdekes utolsó rendelkezést tett. A koporsóba csak akkor szabad tenni, mikor már kiviszik a temetőbe, a halottat megnézni senkinek sem szabad és gyertyát sem égethetnek holtteste körül. A temetése egész egyszerű lesz és a kíséret nem diszruhás, csupán polgári ruhába öltözött emberekből állhat. Ifjabb Csutak Károly évekig betegeskedett. Legutóbb a déli vidékeken keresett gyógyulást baja ellen.

— **Autobusz karambol.** A 3. számú autobus ma reggel neki hajtattott Siklóván Péter gáji lakos kocsijának a nagyváradi uton és felborította azt. Tegnap pedig az Asztalos Sándor-utca bejáratánál a lóvasuti kocsinak vitte a soffór a gépkocsit, amely megrongálódott.

A makacs meghülest

és köhögést gyorsan enyhíti a SCOTT-féle Emulsio.

A Scott-féle Emulsio

an'yira kellemes ízű, hogy azok, akik nem bírják el a közönséges csukamájolaj ízét, könnyen, sőt élvezettel táplálkoznak a

SCOTT-féle Emulsio-val.

Azonkívül a SCOTT-féle Emulsio sokkal jobb hatású az egészségre. 6001

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér
"Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható."
Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle márkájú üveget válassza, melyen a halászmunkás képe látható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. I. Keeskemét. Nyilatkozatát nem közöljük. Tótvarad. Hasonló szívességeket csak előfizetőknek tesszünk.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, április 13.

Az időjárás még mindig változatos, aminek a gazdaközönség nem örvend, mert az állandó meleg időre már nagy szükség lenne.

A gabonaüzlet irányzata ismét szilárd.

A mai piacon csekély hozatal volt.

A mai piacon elkelt:

200 mm. buza	13:50—13:60
200 mm. tengeri	6:70—6:80
Rozs	9:50—9:60
Zab	8:00—8:10
Arpa	7:50—7:60

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 13.

Amerika 5-ig magasabb. Kínálat csekély, vételkedő jobb, 12 ezer métermázsa 15 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza áprilisra ...	14.24—14.25	14.20—14.21
Tengeri májusra	7.45—7.46	7.47—7.48
Rozs áprilisra ...	9.99—10.—	10.—10.01
Buza májusra —	14.02—4.03	14.03—14.04
Zab áprilisra ...	8.70—8.71	8.68—8.69
Buza 1909 októberre	11.59—11.60	11.57—11.58
Rozs októberre ...	9.25—9.26	9.25—9.26

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény ...	636.50
Magyar hitelrészvény ...	737.—
Városi villamos vasúti részvény ...	274.25

IDEGENEK ARADON.

— Április 13. — /

Fehér Kereszt szálloda. Rajna Ferenc író Budapest. — Szirmai Albert zeneszerző Budapest. — Balogh Józsefné magánzó Kolozsvár. — Lázárov Emil zászlós Eperjes. — Ligeti Ernő ügyvédjelölt Vajdahunyad. — Makó K. Elek magánzó Budapest. — Grosz Bertalan utazó Budapest. —

Frankó János utazó Budapest. — Bondy Károly utazó Jaznik. — Szász Ede utazó Mohács. — Kenedi Kornél kereskedő Budapest. — Reisz József utazó Békéscsaba.

Központi szálloda. Abelesz Izsák kereskedő Tomasovác. — Vizvári Ignác utazó Budapest. — Richter József hírlapíró Budapest. — Bauer Béla utazó Budapest. — Bonczos László gazdaszt Borosjenő. — Husz L. Arpád gazdaszt Csorvás. — Gussmann Adolf fakereskedő Perlasz. — Abeles Miksa földbirtokos Fény. — Klein Fanny földbirtokos Tomasovác.

Vass szálloda. Kolman Ignác utazó Budapest. — Darvas Károly magánzó Budapest. — Baila Szilárd tisztartó Szt.-Péter. — Lenkei Lajos magánzó Gyorok.

Pannónia szálloda. Grabovác János kávé Kolozsvár. — Scharp Henrik gyógyszerész Ujarad. — Erdélyi József kereskedő Zombolya. — Povolni Milán kir. járásbíró Világos. — Grünfeld Jenő kereskedő Pancsova.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi április hó 14-én:

C) bérlet. C) bérlet.

Komlóssy Emma felléptével:

Táncos huszárok.

Operetta 3 felvonásban. Irta: Rajna Ferenc. Zenejét szerzette Szirmai Albert Szép Ernő verseire.

SZEMÉLYEK:

Hubert Egan	Faludy K.	Dürenstein	Kulcsár L.
Van Flügen	Dolly Lajos.	Erna, felesége	Lászy Etel.
Van Saarburt	Ditrói Mór.	Hertha, leánya	Kun Irén.
Canitius	Polkár S.	Dr. Problocker	Ladislav J.
Herma, neje	Benkóné.	Prokisch	Libor Leó
Thea, leányuk	Komlóssy E.	Ede, fia	Sz. Rontay B.

Kézdata este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. április hó 14-én, szerda:

1. Majom a házi bálon. Kacagató. — 2. A b etagnei busujáras. — Kredeti felvétel. — 3. Faust kisasszony. Színezett életkép. — 4. Az anyós sportot üz. Rendkívül nevetető sportkép. — 5. Fajgyűlölet. Dráma. — 6. A vakmerő fiu. Életkép. — 7. Pall öngyilkossága. Kacagató. — Kisipar Tunisban. Er deti felvétel. — 9. O'csó mulatás. Komikus.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

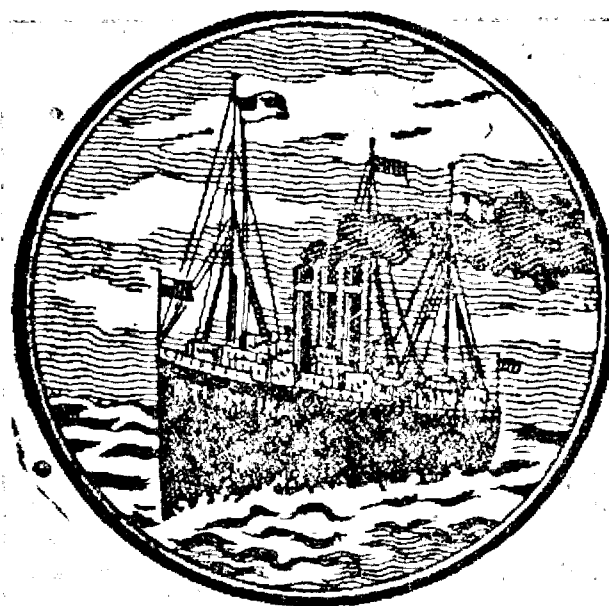
Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

NYILTTER.*

Husvétli levelező-lap nagy választékban.

Reggel, délután és este **igyunk**

ATLANTIKA kávé,
ATLANTIKA teát
ATLANTIKA rummal

mert csak az

ATLANTIKA

kávé, tea, rum speciális üzletben

kapható

fűszer és illatszerek **káros szagától mentes**

kávé, tea, rum.

A kirakatban működésben látható villanyüzemű kávépörkölőnkkel naponta többször friss pörkölés. Eladás nagyban és kicsinyben. 421

ATLANTIKA

Kávé és tea behozatal

Arad, Andrassy-tér 20. Fischer Eliz-palota.

Városi és megyei telefon 609.

MEGLEPŐ,
SZINTE CSODALATOS
GYÓGYEREDMÉNYEK

PARTAVIASI
LITHION-GYÓGYVÍZ

gyomor-, vesé-, hólyag- és
bélbántalmaknál, valamint
asthma, bronchiale, lész-
vény és húgysavas diathe-
sis eseteiben.

5841 KAPHATÓ: Nagy Farkas és Fejér Gyula cégéknél Aradon.

Megérkeztek **Jégszekrények**
a legjobb és legszebb
melyek kevés jéggel **kitűnően hűtenek.**

Szabó Albert 5 Fenege József Ióherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és
konyhaberendezési cikkek raktára Arad. — Telefon szám 239. 8918

Uj üzlet!

Világos

nyári és angol kalapok

nagy választékban érkeztek.

Raktáromon csupán **eredeti modellek** léteznek, melyek a prágai első nőikalap cég: „**Maison Rosa Mendl**” műtermében készülnek.

Tisztelettel meghívom a t. Hölgközönséget gyönyörű választékom megtekintésére.

Ajánlom magamat a t. Hölgközönség szives pártfogásába és vagyok

kiváló tisztelettel

Salzer Nelli

Arad, Szent István-utca sarkán.

(Hoffmann ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

tavaszi idényre

rendelt legújabb divatu angol, francia és hazai szövetek megérkeztek.

Készpénzfizetés mellett a legújabb divat szerint és a legjutányosabb árak mellett elvállalok mindennemű

férfi ruhákat készítésre.

Ezen körülményre különösen felhívom eddigi tisztelt vevőimnek, valamint a nagyérdemű közönségnek becses figyelmét.

Elsőrendű szabászat.

Pontos és szolid kizolgálás.

Inokai TÓTH LAJOS,

uri szabó

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 25. SZ. (Neuman-palota.)

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon oltott, elsőrendű dus gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima és gyökeres

riparia portalis

szőlőveszszőket ajánl

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlő-oltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítás-sal szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

1154

Telefon 229. sz.

Már csak néhány napig tart

a hatóságilag engedélyezett

Végeledás!

Singer Sándor

divatüzletében.

Rendkívüli olcsó árban szerezhetők be

Női ruhakelmék és Blouskelmék

Vászon, chiffon és fehérneműek

Szines és fehér ruha vásznak

Delén, jól mosható krettonok

Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Napernyők, szines és fekete, mesés olcsó árban, míg a készlet tart.

Singer Sándor

Arad, Andrassy-tér 16.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.**

Fagyás

ellen kitünő, a maga nemében páratlan jó hatású szer a „FRIGIN”. Ára egy üvegnek **70 fillér.** Fagyvizketegséget és fagydagánatokat biztosan megszüntet.

Ideális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER”, a világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Dr. Székely Károly

aradi fogorvos „Odur” szájviz és fogpora egyedüli raktára. Egy üveg szájviz ára 2 korona, 1 doboz fogpor 1 korona.

Hajvesztő

„Depillor”. E csodahatásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnöves alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt **1 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.

APRO HIRDETÉSEK.

Eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert.
Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45.
sz. 1471

Magyar-német

gyorsíró és gépiró ügyvédi irodá-
ban, kedvező feltételek mellett,
állandó alkalmazást talál. Nő is
lehet. Cím a kiadóhivatalban. 1509

A vasút mellett

egy nagy borpince azonnal kiadó.
Bávebbet Schneider Ferencznel,
Nagyvárad-ut 10. sz. 149

Májustól kiadó

egy nagy terem bármilyen célra.
Boczkó-utca 8. sz. 1507

Eladó ház Ujaradon.

Jó forgalmu fűszerüzlettel, trafik
engedéllyel, halálozás miatt eladó.
A házhoz kert is van. Bővebbet
Géhl Emilia Ujarad, Hosszu-utca.
1491

Katóságilag engedélyezett

kiadású könyvek, papíráruk és
részecskékben üzletelhelyezés miatti.
Ingusz I. és Fia könyv-, papir- és
írószer kereskedésében, Weitzer
János-utca. 173

Jég

kapható háztartási célokra naponta
házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. —
Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható
Husserl Manó jégszekrénygyára Arad
Szt.-Pál-utca 11. Telefon 848. 1524

Veszek könyvtárakat

és hangjegyeket legmagasabb ára-
kon ugy helyben, mint vidéken is.
Könyvtárak kiegészítése és beren-
dezése. Antiquár könyvek nagy
készlete. Irodai cikkek, nyomtat-
ványok. Kerpel Izso könyv-, papir-
kereskedése és kölcsönkönyvtára
Aradon. 262

Fényképészeli cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező
gépeket előnyös részletfizetésre.
Fényképészeti lencsék bármely mi-
nőségben, s az összes fényképé-
szeti kellékek és újdonságok rend-
kívüli előnyárban. Bloch H. papir-
kereskedése és könyvnyomdája.
Fényképészeti cikkek gyári rak-
tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas
árjegyzék kívánára ingyen. Vi-
déli rendelésekhez részletes hasz-
nálási utasítás és újdonságok is-
mertetése lesz mellékelve. 1215

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHUEVELY.

Van szerencsém

a n. é. közönség b. figyelmét fel-
hívni címemre, hol a legmagasabb
árban veszek uraságoktól levetett
férfi ruhát, városi és utazó bundát
és mindenféle egyenruhát helyben
és vidéken. Bleier I. zsibáros,
Szent Pál-u. 12. 5431

Telefon 688.

FISCHER ÁRMIN

szobafestő és mázoló.

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig elvállal munkákat ugy
helyben, mint vidéken. 1371

A fűszer vas- és rövid-
áru üzletben jártas

segéd

ki a magyar, német és
román nyelvet bírja,
azonnali belépésre ke-
restetik, ajánlatok

Steiner Ferenc és Társa

1503 céghez

Petrozsény.

Városi és megyei telefon 290. szám.

Figyelem!

Van szerencsém a nagyközön-
ség szives figyelmét felhívni, hogy

szállítási üzletemet Arad, Petőfi-utca 13. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok helyben és vidékre
butor és más áruk szállítását jót-
állás mellett, — butorcsmagolást
is legjutányosabb árak mellett.

Szolid kiszolgálás!

Kitünő tisztelettel

Deutsch Samu,

1550 butor-szállító,

Arad, Petőfi-u. 13.

Családi uri ház,

nj, adómentes, kényelmes be-
osztással, termő szőlővel, nagy
gyümölcsösrel s virágos kerttel

eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál, De-
meter-utca 92. szám. 1539

10772—909. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi minisz-
teriumnak rend leté nyomán ezen-
nel közhírré tesszük, hogy a m.
kir. honvéd főreáliskolában és a
honvéd-Ludovica-Academiában az
1909—1910. tanév kezdetén több
részint teljesen díjmentes, részint
féldíjmentes államköltséges, illető-
leg alapítványos és fizetéses hely
fog betöltetni.

A részletes pályázati feltételek
a városi katonai ügyosztályban
betekintethők.

Arad szab. kir. város tanácsá-
nak, 1909. évi április hó 3-án tar-
tott üléséből.

A városi tanács.

A hölgyek tudják legjobban, mily
fontos a szép üde arc,
mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy
feladat, nem elegendő, hogy valaki
csinos, fess, megnyerő külsejű és
kedves legyen, hanem a legfonto-
sabb, hogy az arcüre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen
nagy gondot fordítanak az arcür
ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5—6-szori használat után eltávolít kiütéseket,
pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás
arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem
bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben
rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schön-
heits pflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat
igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bár-
mily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem
késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készítte:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ár 1 korona 461

Van szerencsém igen tisztelt megrende-
lőim szives tudomására hozni, hogy a

tavaszi idényre

legdivatosabb angol és belöldi szövetelm
megérkeztek, kérem azok szives megtekint-
ését és nagybecsű megrendelésüket 1253

Kitünő tisztelettel

KLÁR FERENCZ,

ur! szabó. ARAD, TABAJDY-UTCA.